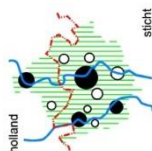

NIEUWSBRIEF

Maart 2016 nr. 3

STICHTS-HOLLANDSE HISTORISCHE VERENIGING

opgericht in 1957

gevestigd te Woerden

werkgebied: de (voormalige) gemeenten: Bodegraven, Driebruggen, Harmelen, Kamerik, Linschoten, Montfoort, Oudewater, Snelrewaard, Willeskop, Woerden, Zegveld
secretariaat: Bastion Willem 33, 3445 DG Woerden / tel: 0348 419 277 / mail@shhv.info / www.shhv.info
bank: IBAN: NL05 INGB 0000 330797 t.n.v. Sticht-Hollandse Historische Vereniging te Woerden
KvK-nummer: 40.46.44.34

Van de voorzitter. Misschien zijn er onder u ook leden van het Genootschap Onze Taal. Kortgeleden verschenen in het gelijknamige blad nogal wat artikelen over taal en historie. Hoe klonk het Nederlands toen de Romeinen hier rondliepen, of toen Bonifatius onze voorouders het Christendom probeerde bij te brengen? Hoe spraken de burgers in de Hollandse steden in de middeleeuwen? We beschikken uiteraard niet

over geluidsopnamen, of over groepen mensen die de taal-van-toen levend hebben gehouden. Taal verandert voortdurend, ook nu, onder invloed van andere bevolkingsgroepen en andere omgangsvormen. Probeert u vandaag de dag (als oudere) eens 'straattaal' te verstaan! Taalwetenschappers denken dat de geleidelijke veranderingen in uitspraak, grammatica en woordgebruik, mits goed in kaart gebracht, ook kunnen worden teruggerold naar het verleden. En wat blijkt? We zouden met onze voorouders – weliswaar in dialect – van 500 jaar terug nog redelijk gemakkelijk kunnen praten. Maar ga je 1000 jaar terug, of nog verder, dan is dat al snel ondoenlijk. Er verschijnen andere klanken (wrijfklanken, zoals th in het Engelse the, maar ook 'dubbele medeklinkers'), naamvallen en verbuigingen. In vroeger tijden waren er geen lidwoorden (ontstaan tussen 500 en 1200) en nu toonloze medeklinkers werden (anders) uitgesproken. Hoe klinkt het Nederlands over 500 jaar? Geen idee, maar de wetenschappers doen een gooi. En het resultaat ... oogt tamelijk onverstaanbaar. Nou ja, niemand van ons wordt 500. Maar het is wel eens aardig om te blijven stilstaan bij al die schatten uit het verleden – gebouwen, documenten en wat al niet – en je te bedenken hoe de eigenaren uit het verleden er zelf over gesproken kunnen hebben.

Dan ... nog iets praktisch van aard. Aanstaaende 22 maart houden we Algemene Ledenvergadering, om 19.00 uur in de Dam in Woerden. Aansluitend is er een mooie lezing, vanaf 20.00 uur. Komt allen! In mijn vorige bericht vroeg ik u om hulp voor bestuur en commissies. Dat heeft reacties opgeleverd en die heb ik deels kunnen opvolgen. Maar wie mijn voicemail heeft ingesproken ... heeft van mij niets gehoord omdat de techniek mij in de steek liet. Schiet mij voor of na de Ledenvergadering even aan of ... reageer alstublieft nogmaals. Vast veel dank.

Met vriendelijke groeten, Niek de Kort - voorzitter

Contributie 2016

Het nieuwe contributiejaar is begonnen. Voor leden geldt evenals in 2015 een contributie van € 25,00 per jaar; partnerleden en junior-leden betalen € 10,00 per jaar. De contributie (en een vrijwillige extra bijdrage, die wij zeer op prijsstellen) kan worden overgemaakt worden op onze bankrekening:

NL05 INGB 0000 330797 t.n.v. Sticht-Hollandse Historische Vereniging te Woerden. Vermeld uw lidnummer (dat vindt u op uw lidmaatschapskaartje en op de envelop met Heemtjdinghen) en geef de naam van de vereniging nauwkeurig aan, zoals hierboven.

Ontvangt u de Nieuwsbrief per post?

NIEUWSBRIEF

Maart 2016 nr. 3

Het bestuur verzoekt de leden die de Nieuwsbrief per post ontvangen, maar ook over een e-mailadres beschikken, dit aan ons door te geven zodat we u voortaan via de email kunnen berichten. Dit bespaart ons print- en verzendkosten en geeft u de mogelijkheid om in de NB vermelde links naar andere websites aan te klikken. Bovendien kunnen we ook andere informatie over SHHV direct naar u toesturen.

Uitnodiging voor de SHHV Ledenvergadering

De Algemene Ledenvergadering van de SHHV vindt dit jaar plaats op **dinsdagavond 22 maart 2016** van 19.00 tot 19.30 uur in de Dam te Woerden. Aansluitend volgt de lezing van de heer Rasch over kastelen in de regio, zie hierna. Hierbij nodigen we u uit voor deze ledenvergadering en vanzelfsprekend ook voor de lezing. De stukken voor de jaarvergadering worden spoedig per e-mail aan de leden verzonden en voor leden die geen email hebben en deze Nieuwsbrief per post krijgen zijn deze stukken ter inzage op onze website www.shhv.info en in te zien vanaf een half uur vóór aanvang van de vergadering.

Programma van activiteiten

Algemene ledenvergadering op 22 maart, 19.00-19.30 uur

in de Dam, Wilhelminaweg 79, Woerden

Dinsdag 22 maart van 20.00-22.00 uur lezing "Kastelen tussen Utrecht en Harmelen" door de heer Cees Rasch na de Ledenvergadering

Vanaf de 11^e eeuw is het landschap ten westen van de stad Utrecht sterk veranderd. Door een sterke groei van de bevolking moesten er in de stad meer woningen worden gebouwd. Ook ontstond er een groeiende behoefte aan voedsel. De problemen konden worden opgelost door de moerassen buiten de stad te ontginnen. Om mensen en vee in de nieuwe nederzettingen te beschermen tegen rondzwervende bendes werden torens gebouwd; eerst van hout en later van steen. Toen enkele eeuwen later de veiligheid van de bewoners was gegarandeerd, werden de torens uitgebouwd tot luxueuze kastelen. Tussen Utrecht en Harmelen hebben zo'n 15 kastelen gestaan. Enkele kastelen zijn in onze tijd nog aanwezig, zoals de bekende ridderhof-stad Den Ham, in 1646-1647 hierboven afgebeeld vanuit het oosten door Roelant Roghman.

Ridderhofstad Nijeveld stond ten westen van De Meern, in het toekomstige recreatiegebied in Leidsche Rijn. Het kasteelterrein is nu opgenomen in het De Milan Viscontipark in de nieuwe woonwijk Veldhuizen. Dit kasteel stond er in ieder geval al in 1288 en de oudadellijke familie Van Zuylen van Nievelt ontleent haar naam mede aan dit goed/kasteel.

De lezing wordt gegeven door Kees Rasch, oud-voorzitter van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens. Hij heeft diverse artikelen over de historie van de voormalige gemeente Vleuten-De Meern gepubliceerd.

NIEUWSBRIEF

Maart 2016 nr. 3

Maandag 25 april

Lezing "Kapel Weddesteyn, historische architectuur vanuit de Bossche School"

Door Hans van der Laan

In de Kapel Weddesteyn, Utrechtsestraatweg 50, naast de hoofdingang van Weddesteyn
Parkeergelegenheid aldaar en ook via de toegangsweg voor de paviljoens en de leveranciers.

Er is een ringleiding aanwezig

Om 19.30 korte bezichtiging buiten

Aanvang lezing: 20.00- tot 22.00 uur

Op deze avond, georganiseerd in samenwerking met de Stichting Hugo Kotenstein en Stichting Kapel Weddesteyn zal de onlangs volledig gerestaureerde Kapel Weddesteyn, gelegen aan Utrechtsestraatweg bij het gelijknamige zorgcentrum centraal staan en wordt de architectuur ervan besproken vanuit het historische perspectief van de bouwkunst in de Wederopbouwperiode na de 2^e Wereldoorlog.

De kapel is gebouwd in 1959 en is ontworpen door architect J.J.M. van Halteren, uit 's-Hertogenbosch. Deze heeft in zijn werk duidelijk invloed ondergaan van de zgn. Bossche school, een stroming die in die tijd een belangrijk stempel heeft gedrukt op de architectuur in de Brabantse regio en vervolgens ook daarbuiten. Maar hoe is die Bossche School ontstaan?

Bij een groep architecten kwam in die tijd een aantal duidelijk verwante stijkenmerken tot uiting, als eerste in de naoorlogse kerkenbouw, bij voorbeeld in de voormalige Willibrorduskerk in Almelo, maar ook in de seriematige en particuliere woningbouw en in allerlei openbare gebouwen, zoals in de vele nieuwe gemeentehuizen.

De origine van deze architectuurvisie kwam van een markante persoonlijkheid: de Benedictijner monnik Dom Hans van der Laan (1904 – 1991), die zijn gedachten over architectuur ontvouwde en formuleerde in de periode 1946-1974 voor de Cursus Kerkelijke Architectuur in het Kruithuis te Den Bosch.

In die studie die hij samen met zijn cursisten ondernam en in de daaraan gekoppelde, naoorlogse bouwpraktijk ontstond dus die herkenbare gemeenschappelijke vormtaal en uitdrukkingsvorm. Een belangrijk aspect daarbij was van het begin af aan het matenstelsel van het z.g. plastische getal, dat de ruimtelijke verhoudingen van de architectuur meetbaar kan maken. Ook dit verhoudingssysteem zal in de lezing in het kort aan de orde komen.

Voorafgaand aan de lezing zal de kapel van buiten bezichtigd worden.

Hans van der Laan, architect, woonachtig in België en neef van de monnik zal een beeldverhaal presenteren over de ontwikkeling van de Bossche School en de kapel Weddesteyn in Woerden positioneren in zijn tijd en tegen deze achtergrond. Hij is tevens bestuurslid van de Van der Laan stichting, zien www.vanderlaanstichting.nl

Woensdag 25 mei

Lezing over de 100 jarige katholieke St. Bavokerk in Harmelen en de reformatie

Door Frank van Rooijen, directeur/archivaris RHC Rijnstreek en Lopikerwaard

Georganiseerd door de Werkgroep Harmelen van de SHHV

Locatie en tijdstip volgen later

Graag brengen wij u deze lezing georganiseerd door de Werkgroep Harmelen nu al onder uw aandacht.

NIEUWSBRIEF

Maart 2016 nr. 3

Voorjaars excursie naar Kasteel Nijenrode: volgeboekt

Vrijdagmiddag 18 en donderdag middag 24 maart

Aanvang: 14.00 uur bij ingang van het Kasteel

De in de vorige Nieuwsbrief gepresenteerde excursie naar Kasteel Nijenrode is volledig volgeboekt en er waren zelf zoveel extra aanmeldingen dat de excursie herhaald wordt op: 24 maart en.....ook die is volgeboekt.

Overige zaken

Vraagbaak

Afvoer koeien van Maartensdijk (w.o. Groenekan) naar de markt in Woerden, 13 mei 1940

In de meidagen van 1940 werd i.v.m. mogelijke inundatie de bevolking van Groenekan geëvacueerd en het vee afgevoerd. Het stond in de nacht van 13 op 14 mei zolang op de markt in Woerden om vervolgens verdeeld te worden over boerenbedrijven daar in de omgeving. Na de oorlogsdagen kwamen de koeien weer terug. Het was voor de boeren voor en achter de Waterlinie een hele zorg. Als lid van de Hist. Vereniging Maartensdijk ben ik bezig met een artikel hierover. Zijn er mogelijk foto's van (of aangaande) het tijdelijk verblijf van dit vee in Woerden en omgeving of misschien zelfs een publicatie. Ik zie u reactie graag tegemoet op mijn mail: hoebinkwim@gmail.com. Hartelijk dank. **W. Hoebink**

Gezocht Verhalenvertellers / Hollandsche IJsselsteen Museum

Ik ben bezig met de organisatie van de tweede editie Verhalenvertellers in de steenovens in Nieuwerkerk op midzomervrijdag 18 juni voor Stichting Steenovens Klein Hitland.

Het thema is "Het gebeurde langs de IJssel" en kan historisch zijn over een willekeurig onderwerp of een fantasieverhaal. Zeer breed dus.

U raadt het... we zoeken vertellers met verhalen over en nabij de Hollandsche IJssel. Het verhaal mag zo'n kwartier duren (2500 woorden). Wie geïnteresseerd is om zijn verhaal te vertellen of deze verhalenvertellers editie te bezoeken kan mij mailen (info@robstolkconcepts.nl) of bellen 0180-315195. Mensen die me willen steunen om een serieus Hollandsche IJsselsteen Museum (HIJM) gestalte te geven verwijs ik naar: robstolkconcepts.nl/h-ij-m. Hartelijk dank, **Rob Stolk**

Eeuwenoude gesp gevonden in Oudewater

Amateurarcheoloog Caio Haars heeft een bijna 1000 jaar oude gesp uit de Vikingtijd gevonden bij Oudewater. Op de gesp zijn naar binnen gerolde ornamenten en een leuvenkop te zien. Deze kop met uitgestrekte tong komt veel terug in de Scandinavische kunstwereld.

Deskundigen denken daarom dat gesp uit de periode tussen de 10de en 12de eeuw komt en beschouwen het als een uniek voorwerp dat

aangeeft dat de geschiedenis van Oudewater heel ver teruggaat in de tijd

SHB Boek: Een eeuw kaaskop(p)en

In dit "Jaar van het boek" bieden wij u hierbij het in 1985 door ons uitgebrachte historische boek, "Een eeuw kaas kop(p)en in Woerden" van Rob van Drie en Gerard van Es aan, welke tot 11 maart te downloaden is vanaf <http://we.tl/RPI96hDiw7> Interessant om nog eens terug te kijken op deze nog steeds belangrijke economische en culturele sector in ons werkgebied.